№ 15/1962.

FINANSUTSKOTTETS betänkande № 15/1962 med anledning av Ålands landskapsstyrelses framställning till Ålands landsting med förslag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1963. (32/1962).

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget inbegärt utskottets utlåtande, får utskottet, som i ärendet hört äldre landskapssekreteraren Jan-Erik Lindfors, yngre landskapssekreteraren Sune Carlsson, landskapskamreraren Henrik Gustafsson, landskapsagronomen Ernst Johansson, landskapsforstmästaren Bertel Lindroos, väginge niören Bo Wilenius, landskapsarkeologen Matts Dreijer, fiskerikonsulenten Magnus Westling, rektor Nestor Dahlblom, bankdirektören Klas Eklund, bankdirektören Curt Carlsson, apotekaren Fjalar Grönberg, skeppsredaren Waldemar Höglund, stadsdirektören Aron Häggblom, landstingsman Börje Johansson och bonden Sven Lindholm, vördsamt anföra följande:

Budgetförslaget för år 1963, som skall uppgöras i nymark, blir i viss mån svårt att bedöma på grund härav. Utskottet uttalar sitt erkännande för de åtgärder landskapsstyrelsen vidtagit i syfte att underlätta jämförelsen med tidigare budgeter. Också i övrigt anser utskottet budgetförslaget vara realistiskt och välmotiverat, vilket också kan konstateras därav, att utskottet endast i ringa mån föreslagit ändringar i budgetförslaget.

Den under innevarande år verkställda revisionen av avlöningssystemet medför betydande ändringar i löneanslagen. Då en viss osäkerhet om revisionens innebörd synes råda i Landstinget, önskar utskottet i detta sammanhang klargöra de viktigaste principerna i det nya lönesystemet.

Under en längre tid har lönejusteringarna för statens och landskapets tjänstemän i huvudsak varit procentuella justeringar, kombinerade med en minimiförhöjning i mark för de lägre löneklasserna. Genom dessa åtgärder har löneskalan i viss mån förkortats så, att de lägsta löneklasserna närmat sig de högre. Samtidigt har genom fortgående gropjusteringar de lägre tjänstemännen flyttats upp, någon gång också genom generella lönelyft, varigenom de lägsta löneklasserna numera sakna betydelse. Sålunda har man ansett det lämpligt att slopa de sex lägsta löneklasserna. Då dessutom två av de högsta löneklasserna kunnat sammanslås till en, har antalet löneklasser minskats från 44 till 38. Samtidigt har skillnaden i lönebelopp mellan löneklasserna gjorts väsentligt större.

Under de senaste åren har efterfrågan på högskolebildade tjänstemän ökat väsentligt inom den privata sektorn av samhället. I konkurrensen om sådan arbetskraft har lönenivån stigit betydligt snabbare inom den privata sektorn än i den offentliga, varav följt, att staten, landskapet och kommunerna blott med svårighet kunnat besätta tjänster, som förutsätta högskoleutbildning. Ofta anmäler sig blott någon enda sökande till en lediganslagen tjänst, stundom ingen alls. För att återställa statens konkurrenskraft i detta avseende blev det nödvändigt dels att höja lönerna i de högre löneklasserna i betydande grad och dels att revidera avlöningssystemet för de tjänster, som borde besättas med kvalificerad arbetskraft. I detta syfte delades löneklasserna i två skilda skalor, den allmänna skalan med A-löneklasser och den speciella skalan för ledande tjänstemän med B-löneklasser. I A-löneklasserna är avlöningssystemet detsamma som tidigare: avlöningen omfattar grundlön, ålderstillägg och dyrortstillägg, i vissa fall fjärrortstillägg. I B-löneklasserna är däremot endast grundlön fastställd, vilken sålunda kan anses inkludera samtliga de i A-klasserna förekommande tilläggen. En tjänsteman, som lyfter avlöning enligt B-löneklass, kan sålunda sägas erhålla samtliga ålderstillägg oberoende av tjänstetiden, och dyrortstillägg enligt högsta dyrortsklass oberoende av bosättnings- eller verksamhetsort.

Det ändrade systemet för B-löneklasser motiveras med att staten på detta sätt förbättrar sin konkurrenskraft då det gäller kvalificerad arbetskraft. Tidigare måste en tjänsteman, som i mogen ålder överflyttade från privat tjänst till statstjänst, tjänstgöra i femton år, innan han erhöll samma löneförmåner som en tjänsteman, som avancerat inom statsförvaltningen. Vid överflyttning från en privat tjänst till en annan torde det däremot vara brukligt, att lön erlägges med beaktande av vederbörandes erfarenhet, även om den har erhållits i tjänst hos ett annat företag. Genom det reviderade systemet för B-löneklasserna bör statens möjligheter att erhålla kvalificerad arbetskraft för de ledande tjänsterna ha förbättrats avsevärt.

Beträffande de lägre tjänsterna synes vissa missförhållanden fortfarande kvarstå. Det är sannolikt att justeringar kommer att företagas under år 1963 i flera avseenden, för vilket de av landskapsstyrelsen föreslagna anslagen för lönejustering måste tagas i anspråk.

För landskapets del kan man konstatera, att landskapets tjänstemän bör erhålla samma löneförmåner, som motsvarande tjänstemän i riket, varför motsvarande lönerevision bör verkställas inom landskapsförvaltningen. Det förefaller dock, som om jämförelsen med tjänster i riket

icke i alla avseenden skulle vara riktig, då den synes leda till en viss ojämnhet mellan de ledande tjänstemännen vid landskapsstyrelsen. Utskottet skall gå närmare in på denna fråga i detaljmotiveringen.

Landstinget har hos landskapsstyrelsen hemställt om en utredning av möjligheterna att förbättra sebarheten för de rikssvenska televisionssändningarna. Utskottet har inhämtat, att den av landskapsstyrelsen för ärendets beredning tillsatta kommitten numera avgivit sitt betänkande till landskapsstyrelsen. Då nätet av televisionssändare för närvarande utbygges i de till landskapet närliggande delarna av Sverige, emotser utskottet att landskapsstyrelsen påskyndar ärendets behandling så att önskemålen från landskapets befolkning kunna beaktas i samband med utbyggnaden.

Utskottet har fäst uppmärksamhet vid att landskapsläkarens ställning såsom statens tjänsteman med måhända övervägande till landskapsförvaltningen hörande uppgifter icke är enligt utskottets mening ändamålsenlig. Vid en framtida revision av överenskommelseförordningen om hälso- och sjukvården vore det skäl att utreda, om icke tjänsten kunde ändras till en landskapets tjänst, varvid landskapsläkaren kunde bli föredragande vid landskapsstyrelsen i ärenden rörande medicinalförvaltningen.

I landskapsstyrelsens budgetförslag ingår tre räknefel av mindre betydelse, vilka dock påverka budgetens slutsummor. Utskottet har infört anteckningar om dem i detaljmotiveringen. Några i sifferbudgeten förekommande uppenbara skrivfel förutsätter utskottet att justeringsutskottet skall rätta. På ett flertal ställen, t.ex. 5 Ht. V:7 och 5 Ht. VII:4, har såsom momentrubrik upptagits "Undervisningsmaterial" ehuru det uppenbarligen bör vara "Undervisningsmateriel".

Detaljmotivering.

INKOMSTER.

5 Avd. I:1. Statsanslag för skattefinansiell utjämning. Av utskottet föreslagna ändringar på utgiftssidan medföra en utgiftsökning om 151.788 mk. Då de i landskapsstyrelsens förslag ingående felräkningarna rättas, minskar budgetens slutsumma med 8.492 mk, varför ändringen i förhållande till landskapsstyrelsens förslag blir en ökning om 143.296 mk. Statsanslaget för skattefinansiell utjämning föreslås höjt med detta belopp.

UTGIFTER.

1 Ht. I:1. Landstingsmännens arvoden, dagtraktamenten och resekostnader (f). På grund av revisionen av tjänstemannaavlöningarna torde en revision också av riksdagsmännens arvo-

den vara att emotse. Då denna fråga likväl icke ännu blivit avgjord, synes det icke finnas möjlighet att beräkna det ungefärliga beloppet, som under inkommande år kommer att erfordras under detta moment. Utskottet har därför lämnat momentets summa oförändrad och emotser, att sedan Landstinget eventuellt under vårsessionen 1963 fastställt de nya arvodesbeloppen, erforderligt tilläggsanslag upptages i tilläggsbudget för 1963, om det nu av landskapsstyrelsen föreslagna anslaget skulle visa sig vara otillräckligt.

2 Ht.I:1. Avlöningar (Landskapsstyrelsen). Utskottet finner de av landskapsstyrelsen föreslagna lönejusteringarna, utöver de av rikets lönerevision föranledda, vara väl motiverade men emotser, att den omständigheten, att Landstinget omfattar budgetförslaget i oförändrad form på denna punkt, icke förstås så, att landskapsstyrelsen skulle få erlägga avlöning åt vederbörande tjänstemän enligt de nya löneklasserna förrän Ålandsdelegationen bifallit därtill.

Beträffande landskapsarkeologens löneklass har utskottet emottagit en skrivelse från landskapsstyrelsen av följande lydelse:

"ÅLANDS LANDSKAPSSTYRELSE
Kansliet

Mariehamn den 4.12. 1962. Till Finansutskottet
№ 5683. från Ålands landskapsstyrelse.

Vid föredragning denna dag har Ålands landskapsstyrelse behandlat en framställning från landskapsarkeologen med anhållan, att landskapsarkeologtjänsten skulle jämföras med en avdelningsföreståndartjänst vid Arkeologiska kommissionen och på grund härav hänföras till löneklass B 1.

I anseende till landskapsarkeologens självständiga tjänsteställning inom självstyrelseförvaltningen och med beaktande av arten och mångfalden av honom åvilande arbetsuppgifter har landskapsstyrelsen beslutat bifalla till ovannämnda framställning.

På grund härav har landskapsstyrelsen jämväl beslutat anhålla, att Finansutskottet vid behandlingen av 2 Ht. I kap. i förslaget till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1963 ville beakta den sålunda påkallade rättelsen av landskapsstyrelsens framställning № 32/1962.

I avseende å kännedom bilägges avskrift av landskapsarkeologens skrivelse № 222 Ark av den 30 november 1962 ävensom av statsarkeologens skrivelse av den 29 november 1962.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd Hugo Johansson.

Äldre landskapssekreterare Jan-Erik Lindfors."

"ÅLANDS MUSEUM

Mariehamn den 30 nov. 1962.
№ 222 Ark.

Till Ålands Landskapsstyrelse.

Genom de lönejusteringar, som kommit till uttryck i förslaget till landskapets inkomst- och utgiftsstat för år 1963 har föredragandena för huvudförvaltningsområdena tillförsäkrats en avlöning inom lönegrupp B, som är avsedd för tjänstemän i ledande ställning. Till dem har inte hänförts landskapsarkeologen, som sedan våren 1955 åtnjuter en lön, som med en löneklass understiger föreståndares vid Finlands Nationalmuseum. I den nya löneskalan har nämnda tjänstemän uppflyttats i B1-klassen.

Då lönejusteringarna inom landskapsförvaltningen uppenbarligen avser att särskilja tjänstemän i ledande ställning, borde även, enligt mitt förmenande, landskapsarkeologtjänsten ha blivit föremål för en nyreglering i lönehänseende, så att tjänsten skulle ha jämställts med föreståndartjänst vid Nationalmuseet. Man bör i detta sammanhang erinra sig, att Åland är det utan jämförelse fornminnesrikaste av alla Finlands landskap och att självstyrelse just på detta område medför ett särskilt ansvar för den enda fackutbildade tjänstemannen på fornminnesvårdens område inom landskapsförvaltningen. Den nya självstyrelselagen av år 1951, som hänför fornminnesvården såväl i lagstiftnings- som i förvaltningshänseende till landskapets uteslutande kompetens, har ytterligare accentuerat landskapsarkeologens självständiga tjänsteställning inom självstyrelsesystemet. Självstyrelselagens omgestaltning av fornminnesförvaltningen har visserligen ännu inte fullt kommit till synes, enär fortfarande fornminnesförordningen av år 1936 är i kraft, men då de nya rikslagarna för forn- och kulturminnesvård, som för närvarande handläggs av riksdagen, blir antagna, vilket torde ske under vinterns lopp, blir det även nödvändigt för landskapet att skrida till lagstiftning på området ifråga. Detta betyder, att landskapsstyrelsen i en snar framtid kommer att fungera samtidigt såsom arkeolo-

gisk kommission, länsstyrelse och undervisningsministerium, vilka organ tilldelats olika uppgifter i rikets nya forn- och kulturminneslagar. På landskapsarkeologens ansvar kommer härvid att vila de uppgifter, som i riket tillkommer statsarkeologen med biträde av sakkunskapen inom rikets arkeologiska kommission. Landskapsarkeologen fungerar därtill såsom föreståndare för landskapets museer - även enligt nugällande instruktion -, och härvid bör observeras, att Ålands Museum i fråga om rätten att äga och vårda alla på Åland anträffade arkeologiska fynd på grund av självstyrelselagen intager samma undantagsställning som de självständiga staternas centralmuseer, av vilka det finns bara ett i varje rike, i resp. rikes huvudstad.

Under hänvisning till ovanstående och efter att ha rådgjort med statsarkeologen om landskapsarkeologens tjänsteställning inom självstyrelsesystemet och denne ansett det både skäligt och nödvändigt, att landskapsarkeologen i lönehänseende jämställes med föreståndare vid Finlands Nationalmuseum, anhåller jag vördsamt, att landskapsstyrelsen måtte göra en framställning till landstinget om en justering av landskapets inkomst- och utgiftsstat i berört avseende, så att medel finnes tillgängliga för så vitt Ålandsdelegationen skulle godkänna denna min anhållan. Statsarkeologen, doktor Nils Cleves skriftliga utlåtande biläggs.

I tjänsten

Landskapsarkeolog M. Dreijer."

"ARKEOLOGISKA KOMMISSIONEN
STATSARKEOLOGEN

Helsingfors, Nationalmuseum
den 29 november 1962.

Hänvisning: Landskapsarkeologens skrivelse av 14.11.62

Ärende: Landskapsarkeologens löneförmåner.

Landskapsarkeologen Fil.mag. Matts Dreijer
Mariehamn.

I anledning av landskapsarkeologens skrivelse av den 14 november 1962 angående den löneklass, till vilken landskapsarkeologen bör hänföras, får undertecknad härmed meddela följande.

Enligt instruktionen för landskapsarkeologen av år 1934

skall landskapsarkeologen under landskapsnämndens överinseende handhava de kulturminnesvårdande uppgifterna inom landskapet och tillse att gällande författningar rörande fornminnes- och kulturminnesvården efterlevas. Detta innebär att landskapsarkeologen innehar en administrativ särställning inom rikets fornminnes- och kulturminnesvård. Koncentrationen av forngravar och kulturminnesmärken av annan art är särskilt stor på Åland, större än i något annat landskap, vilket ytterligare bidrar till att framhäva storleken av landskapsarkeologens tjänsteansvar. Med hänsyn till ovanstående anser undertecknad att landskapsarkeologen i lönehänseende i princip bör jämnställas med landskapsagronomen och landskapsforstmästaren, vilkas tjänsteställning närmast kunna jämföras med landskapsarkeologens, men att lönen med hänsyn till avdelningsföreståndartjänsterna vid Arkeologiska kommissionen dock icke överstiger lönen i löneklass B 1.

Nils Cleve."

Utskottet omfattar landskapsstyrelsens förslag och har infört därav påkallad ändring i momentet. Då ändringen medför en minskning av det erforderliga beloppet för ålderstillägg och dyrortstillägg genom att arkeologen överföres till B-skalan, har beloppen för dessa lönetillägg minskats i motsvarande mån.

Genom den föreslagna ändringen komma samtliga föredragande, som ha ställning av avdelningschef, att vara på B-skalan, vilket utskottet anser vara det riktiga. Det synes utskottet dock som om en inbördes jämförelse mellan föredragandena vid landskapsstyrelsen icke skulle visa en helt rättvis lönegradering. Här må blott som exempel nämnas, att skillnaden mellan landskapskamreraren och yngre landskapssekreteraren synes vara omotiverat stor med tanke på de mångskiftande åliggandena, som ankomma på den senare tjänstemannen. Yngre landskapssekreterarens löneklass är nu fastställd på grund av jämförelse med landssekreterare i riket, vilket med tanke på att han omhänderhar många uppgifter, som i riket ankomma på ministeriernas föredragande, icke synes fullt rättvist. Vid länsstyrelserna i riket kan på grund av de talrika ärendena en specialisering genomföras, som icke har motsvarighet vid landskapsstyrelsen. Yngre landskapssekreteraren blir sålunda ålagd att behärska en mångfald olika lagstiftningsområden, vilket innebär en ökning av arbetsbördan. Det synes utskottet

påkallat att undersöka, om icke någon annan jämförelse med rikets förvaltningstjänster vore bättre motiverad. Samma synpunkter kunna måhända anläggas också på andra tjänster inom landskapsförvaltningen.

I detta sammanhang önskar utskottet ytterligare framhålla, att landskapsstyrelsen borde undersöka, om icke en landskapsarkitekttjänst borde inrättas. Landskapsstyrelsen saknar tillgång till sakkunskap på detta område, vilket med tanke på samhällsplaneringen i landskapet är till stort hinder. De omfattande byggnadsföretagen i landskapets regi liksom underhållet av landskapets byggnader påkallar också biträde av ojävig sakkunnig. Då någon arkitekt icke är verksam i landskapet, har landskapsstyrelsen icke heller möjlighet att utan betydande kostnader tillfälligt anlita sakkunnighjälp på detta område.

3 Ht.I:1. Avlöningar (polisinrättningen i Mariehamn). Under momentet har felaktigt upptagits grundlönebelopp för 7 yngre konstaplar med 43.584 i stället för 38.136 mk. Räknefelet återverkar på kapitlets och huvudtitelns slutsummor liksom på budgetens slutsumma.

3 Ht.II:1. Avlöningar (polisväsendet på landet). Anslag har upptagits för en extra poliskonstapel i Sund under 12 månader. Utskottet förutsätter, att anslaget icke anses bundet vid en persons anställande för hela året utan också kan användas t.ex. för en person under 4 månader och en annan under 8 månader, varigenom en tillfredsställande styrka kan hållas under sommarmånaderna.

I detta sammanhang önskar utskottet framhålla, att det synes vara påkallat att överväga, om icke övervakningen av fiske och jakt borde intensifieras genom nödig ökning av polisstyrkan. På senare tid har olagligt och olovligt fiske förekommit i större utsträckning än tidigare, i synnerhet i den östra skärgården. I riket handhar den rörliga polisen, enligt vad utskottet inhämtat, också dylik övervakning, vilket kunde ge stöd för en sådan utökning av den temporärt verksamma trafikpatrullen, att den kunde omhänderha också nämnda övervakning. Då tillgång till snabbgående båt är nödvändig för denna övervakning, anser utskottet, att samarbete med sjöbevakningen, som också annars handhar uppgifter av detta slag, borde etableras. Visar det sig erforderligt att

inrätta en jakt- och fiskepolis på permanent bas, kan det bli nödvändigt att anskaffa en särskild båt för polisväsendets behov.

3 Ht.II:7. För rörlig trafikövervakning. Utskottet har med tillfredsställelse konstaterat, att motorfordonsförarna allmänt iakttagit den under senaste sommar gällande hastighetsbegränsningen. Då fortsatta försök med allmän hastighetsbegränsning torde göras såväl i Sverige som i riket, synes det utskottet nödvändigt att också inkommande sommar hastighetsbegränsning införes för turistsäsongen. För att övervaka begränsningens iakttagande och insamla behövliga statistiska uppgifter om trafiken är en trafikpatrull med samma sammansättning och uppgifter som innevarande år nödvändig.

4 Ht.II:1. Avlöningar (Ålands centralsjukhus). På s. 15 i landskapsstyrelsens budgetförslag har ett räknefel insmugit sig i det att lönebeloppet för 2 bitr. avdelningssköterskor upptagits till 10.936 mk ehuru det bör vara 10.896 mk. Dessutom har vid sammanräkningen av de i momentet ingående löneposterna ett räknefel på 4 mk gjorts, varför momentets slutsumma på s. 17 hade bort vara 1.053.244. Kapitlets, huvudtitelns och budgetens slutsummor böra i enlighet härmed minskas med 44 mk.

4 Ht.III kap. Ålands centralsanatorium. Utskottet antecknar med tillfredsställelse, att sanatoriets belastning numera sjunkit under 50 % och att detta förhållande av allt att döma blir bestående. I samband med undersökningen av möjligheterna att använda de ledigblivande utrymmena borde enligt utskottets åsikt också den utrymmesreserv, som finnes inom personalbostadsflygeln beaktas.

4 Ht.VI:6. Bidrag till upprätthållande av Grelsby sjukhus (f). Sedan sjukhuset numera blivit utbyggt och platsantalet i det närmaste fördubblats, ifrågasätter utskottet, om icke en läkare borde anställas enbart för sjukhuset. Vårdmöjligheterna ha utvecklats betydligt och patienternas rehabilitering torde kräva rätt mycket arbete. Utskottet emotser, att landskapsstyrelsen undersöker denna fråga och, om skäl därtill anses föreligga, uppmanar kommunalförbundet att vidtaga erforderliga åtgärder.

4 Ht.VI:14. Bidrag till Kumlinge apotek. Enligt vad utskottet inhämtat är det sannolikt, att någon apotekare icke kommer att erhål-

las till Kumlinge apotek på nuvarande villkor. Det föreligger sålunda risk för att apoteket kommer att indragas, vilket skulle innebära en avsevärd tillbakagång för den östra skärgården. Då det dessutom synes vara förenat med svårigheter att få något av de andra apoteken att övertaga skötseln av ett läkemedelsförråd på platsen, borde man på allt sätt eftersträva, att apoteket kunde bibehållas. Utskottet föreslår, att anslaget höjes till 5.000 mk och emotser, att landskapsstyrelsen ville hos medicinalstyrelsen hemställa om, att apoteket skulle lediganslås ytterligare en gång med angivande av de speciella förmåner, som innehavaren av detta apotek åtnjuter. Från kommunens sida kunde också beviljas lättnader i syfte att underlätta apotekets bibehållande, då kommunen torde äga fastigheten.

5 Ht.I kap. Ålands lyceum. Under remissdebatten framhölls, att en omorganisation till fullständigt dubbelsamlyceum borde övervägas för att lektoraten vid läroverket skulle kunna utökas. Utskottet, som i denna fråga haft kontakt med rektor K.N. Dahlblom, anser att man tillsvidare icke kan räkna med, att parallellklasser kommer att framdeles inrättas i alla gymnasiets klasser. Linjedelningen i gymnasiet medför också, att det endast är i en del av ämnena som klasserna åtnjuter undervisning odelade, varför en permanent fördubbling av gymnasieklasserna icke torde medföra inrättande av mer än 2 eller 3 nya lektorat. Tillsvidare måste man räkna med, att inrättande av permanenta parallellklasser medför risk för kompensation av utgifterna för de på grund därav inrättade nya lektoraten.

5 Ht.V kap. Ålands yrkesskola. Utskottet har anställt jämförelser med centralyrkesskolan i Rovaniemi samt de kommunala yrkesskolorna i Nystad och Salo och icke funnit, att Ålands yrkesskola skulle vara i sämre ställning än nämnda yrkesskolor vad antalet anställda beträffar. Då arbetet bör i vissa avseenden väsentligt underlättas av koncentrationen av de många avdelningarna, då skolan flyttar in i det nya skolhuset, torde det icke finnas skäl till att i detta skede anställa ytterligare arbetskraft vid skolan för de allmänna administrativa uppgifterna.

5 Ht. X:1. Avlöningar (Ålands museum). Då landskapsstyrelsen tydligen avser att hänföra kanslibiträdestjänsten till löneklass A 12

borde härom ingå uppgift i momentets text. Utskottet förutsätter givetvis, att ifrågavarande tjänst icke inrättas, förrän Ålandsdelegationens beslut i frågan inhämtats och med beaktande av detta beslut.

5 Ht.XIII:2. För främjande av idrott och fysisk fostran (r). Sedan stadsfullmäktige i Mariehamn beslutat, att med utbyggnaden av Mariehamns idrottsplan skall anstå till ett senare skede, torde något större byggnadsföretag icke förestå under år 1963. Utskottet anser på denna grund och med beaktande av i riket för ändamålet anvisade anslag, att detta anslag icke kan föreslås till högre belopp än det, som landskapsstyrelsen upptagit i sitt budgetförslag.

6 Ht.II:7. Förbättrande av fiskeleder och fiskehamnar. Utskottet har inhämtat, att undersökningarna beträffande möjligheterna att anlägga en fiskehamn i Hamnsundet i Saltvik inom en nära framtid bliva slutförda. Kostnaderna för en brygga för lossning och lastning av fisketrålare beräknas preliminärt stiga till 1.000.000 gmk och kostnaderna för en väg till platsen till c. 4.000.000 gmk. Då en fiskehamn av detta slag är av stor betydelse för de trålare, som fiska i vattnen norr om Åland, emotser utskottet, att hamnen bygges under inkommande år.

6 Ht.III:1. Avlöningar (den privata skogshushållningen). Det kan icke bestridas, att det privata skogsbruket i landskapet är i hög grad eftersatt. Utskottet kan helt omfatta landskapsstyrelsens förslag om att effektiva åtgärder bör vidtagas för att snarast möjligt åstadkomma väsentliga förbättringar på detta område. Emellertid måste de totala utgifterna för denna förvaltningsgren stå i relation till utgifterna på samma område i riket. Landskapsstyrelsen synes ha förbisett, att den utgiftsökning, som anställandet av en forstmästare för det privata skogsbruket medför, måste återverka på övriga för det privata skogsbruket anslagna medel, främst anslaget i

6 Ht.III:10. 6 Ht. III:10 (Främjande av och tillsyn över den privata skogshushållningen). Detta anslag borde, om en biträdande forstmästartjänst inrättas, sänkas till 18.000 mk för att återställa jämförbarheten med rikets motsvarande utgifter. Ehuru utskottet icke är fullt övertygat om, att det åländska skogsbruket gagnas bättre av anställandet av en biträdande forstmästare än av den höjning av anslaget i 6 Ht. III:10 som landskapsstyrelsen föreslagit, har utskottet med stöd av

landskapsforstmästaren Bertel Lindroos' inför utskottet avgivna utlåtande beslutat i förslaget bibehålla den föreslagna tjänsten och minska anslaget under 6 Ht. III:10 till 18.000 mk, varigenom anslaget blir detsamma som under innevarande år. Även sålunda reducerat bör anslaget förslå för de uppgifter, som under inkommande år anses vara oundgängliga för den privata skogsvårdens utvecklande.

6 Ht.IV:4. Rådgivning för och annat främjande av hem- och småindustrin. Då elektrifieringen av småindustrier på landsbygden har utomordentligt stor betydelse för deras bibehållande och utvecklande, emotser utskottet, att landskapsstyrelsen låter utreda möjligheterna att genom elektrifieringsbidrag minska dessa företags dryga kostnader för en dylik modernisering.

7 Ht. I:1. Avlöningar (Landskapsstyrelsens vägavdelning). Det förefaller utskottet som om arbetskraften vid vägavdelningen borde utökas. Enligt av vägingeniören Bo Wilenius avgivet utlåtande i denna fråga, borde i första hand ytterligare ett kanslibiträde anställas. Framdeles borde också en ingeniör med läroverksexamen tillkomma för bl.a. projekteringen av vägbyggnadsarbeten. Dessa projekteringsarbeten handhavas för närvarande av den ena vägbyggmästaren ensam. Med hänsyn till att vägavdelningen också handhar förvaltningen av sjökommunikationerna och vägingeniören också har andra uppgifter, som icke ankomma på distriktsingeniörerna i rikets väg- och vattenbyggnadsdistrikt, bör vid landskapets vägförvaltning finnas mera tjänstemän än en direkt jämförelse med ett väg- och vattenbyggnadsdistrikt i riket skulle förutsätta.

7 Ht.II:1. Underhåll av landsvägar och bygdevägar. Detta anslag har i landskapsstyrelsens förslag i sin helhet upptagits som förslagsanslag. Då utskottet anser, att undermomenten a) sommarunderhållet, b) vinterunderhållet och c) färjhållningen bör vara förslagsanslag men undermomentet d) understödjande av bilfärjetrafik Vårdö-Gustafs bör vara fast anslag, har utskottet föreslagit en sådan ändring av momentet.

Utskottet har genom en delegation i Helsingfors inhämtat att frågan om provisorisk trafik på linjen Vårdö-Gustafs numera kommit i ett avgörande skede. Handlingarna i ärendet har i ett par månaders tid behandlats av de kommunala myndigheterna i Gustafs, men voro vid delegationens besök på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen återsända till Helsingfors,

ehuru de då ännu icke hade anlänt. Utlåtandena från de kommunala myndigheterna och länsstyrelsen i Åbo och Björneborg län torde vara positiva. Också väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade en positiv inställning till frågan, såvitt den berörde styrelsens befogenheter, d.v.s. nödiga väg- och bro byggnadsföretag i Gustafs, och erforderliga anslag funnos att tillgå under förutsättning att kommunikationsministeriet bifaller till, att disponibla medel får användas. Vederbörande föredragande på kommunikationsministeriet ställde sig också positiv till dessa praktiska åtgärder. Däremot rådde en viss osäkerhet i frågan, om det medgivande, som från statsmaktens sida är erforderligt för att samtrafiken mellan riket och Åland skall kunna fås till stånd, borde givas av kommunikationsministeriet eller möjligen av handels- och industriministeriet eller sjöfartsstyrelsen. Då den nu föreslagna trafiken icke betraktas såsom landsvägstrafik i samma mening som bilfärjetrafiken med Föglö och Vårdö färjor, lutade man närmast åt den åsikten, att det här vore fråga om en sjöfartsstyrelsens angelägenhet.

Utskottet emotser,att landskapsstyrelsen håller sig unde kunnig om ärendets fortsatta behandling.

Beträffande den planerade färjtrafiken har utskottet också hört skeppsredaren Waldemar Höglund beträffande villkore för att bilfärjan Alandia skulle insättas i trafik instundande sommar. Det har därvid framgått, att avtalet enligt rederiets åsikt bör få minst tre års giltighetstid. Då det icke förefaller utskottet möjligt, att en statsfärja skulle kunna anskaffas på kortare tid, anser utskottet detta krav från rederiets sida icke medföra hinder för en överenskommelse. Emellertid visade det sig, att rederiet ställer krav på en hyra för fartyget om 44.000.000 gmk i året för trafik under tiden 1.4-31.12 varje år, varvid rederiet håller personal och förnödenheter för fartyget medan landskapet skulle sköta om personalen i land. Landskapet skulle uppbära intäkterna av trafiken. Då intäkterna endast gissningsvis kan beräknas till högst 10.000.000 gmk per år, skulle sålunda c. 34.000.000 gmk erfordras av allmänna medel för trafikens upprätthållande under ett år. Då utskottet anser detta vara en alltför stor utgift och då det dessutom icke är fråga om någon subventionering i denna form, kan utskottet icke för-

orda en lösning av frågan enligt de riktlinjer rederiet nu har framlagt.

Utskottet emotser att landskapsstyrelsen driver fortsatta underhandlingar med rederiet om subventionering av trafik på linjen Vårdö-Gustafs för att utröna, om acceptabla villkor för trafiken kunna erhållas. Om detta icke visar sig möjligt, borde landskapsstyrelsen undersöka, om någon annan, mindre färja kunde ställas till disposition för trafiken på sådana villkor, att trafiken kan subventioneras med anvisade medel. För att bereda landskapsstyrelsen större möjligheter att åstadkomma en lösning av frågan, har utskottet föreslagit anslaget höjt till 150.000 nmk.

7 Ht.III:1. För upprätthållande av trafik i skärgården (f). För den händelse den planerade provisoriska trafiken Vårdö-Gustafs icke kan igångsättas under inkommande år, bör enligt utskottets åsikt den nuvarande skärgårdstrafiken subventioneras, så att trafiken i norra skärgården icke ytterligare försämras. Ehuru utgifter härför icke observerats i landskapsstyrelsens förslag, anser utskottet det icke i detta skede nödigt att höja anslaget, då detsamma är förslagsanslag och tilläggsbudgetering vid behov kan ske under inkommande år.

7 Ht. V:1. Avlöningar (motorfordonstrafiken). Det har kommit till utskottets kännedom, att besiktningen av motorfordonen på grund av den starka ökningen av fordonsparken icke fortlöper utan störningar. Då bilbesiktningskontoret är öppet endast två timmar om dagen, vore det måhända skäl att förlänga öppenhållningstiden eller på annat sätt effektivisera besiktningsarbetet.

8 Ht. I:7. Understöd åt barnträdgårdar (f). Då det är utskottet bekant, att ansökan om budgetering av ytterligare medel för en barnträdgård i Rädda Barnen r.f. benämnda förenings regi i Strandnäs inkommit till landskapsstyrelsen, ehuru för sent för att kunna beaktas i budgetförslaget, samt att Mariehamns stad för sin del tagit positiv ställning till barnträdgårdens inrättande, föreslår utskottet anslaget under detta moment höjt med 5.000 mk till 35.000 mk.

9 Ht. I kap. Särskilda anslag. Vid sammanräkningen av kapitlets och huvudtitelns slutsummor har ett räknefel på 3.000 mk gjorts. Summorna bör minskas med detta belopp.

10 Ht.V:1. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (r). Utskottet har

företagit en resa genom Sund, Saltvik, Finström och Hammarlands kommuner och en resa till Föglö för att studera pågående vägbyggnadsföretag och planerade vägförbättringar. Vägsträckningen genom Sund förefaller utskottet ändamålsenlig. I Föglö torde en broförbindelse till västersocknen vara väl motiverad.

Utskottet anser, att utöver av landskapsstyrelsen föreslagna vägbyggnadsarbeten jämväl vägen till Hamnsundet borde byggas inkommande år (beräknad kostnad 4.100.000 gmk) varjämte vägsträckan Hullby-Kvarnbo borde permanentbeläggas (beräknad kostnad 3.500.000 gmk). På östra sidan av Vårdö borde en hamn anläggas för den provisoriska färjtrafiken Vårdö-Gustafs, vilken hamn jämväl skulle betjäna den östra skärgården såsom ändpunkt för busstrafiken till Mariehamn och omlastningsplats för mjölktransporterna. För ändamålet synes Österviken i Grundsunda vara lämpligast. Härför erfordras jämväl ett vägbygge om c. 800 meter, vilket emellertid kan förverkligas med av landskapsstyrelsen föreslagna anslag. Utskottet föreslår, att anslaget under detta moment höjes med 75.000 nmk till 1.025.000 mk.

Utskottet är medvetet om, att vägarna i västra Saltvik vintertid ofta blivit svårt blockerade av snö. En vägförbättring på några kortare sträckor skulle sannolikt medföra större säkerhet för vägarnas öppenhållande vintertid. Då ett sådant vägförbättringsarbete emellertid bör företagas inom ramen för en vägförbättringsplan för denna del av kommunen, måste med arbetena anstå tills en sådan plan blivit vederbörligen fastställd. Enligt vägingeniörens åsikt torde vägförbättringsarbetena kunna inledas år 1964.

Vägarna i Hammarland från Kattby västerut äro smala och krokiga med flera svåra kurvor och backkrön. Med tanke på den intensiva turisttrafiken på dessa vägar sommartid, vore en vägförbättring väl motiverad. Också detta arbete torde kunna inledas under år 1964.

11 Ht. I:3. Lån för främjande av hem- och småindustrin till tryggande av sysselsättning (r). De årliga ansökningarna om lån ur detta anslag uppgår till mångdubbelt anslagets belopp. Då det är uppenbart, att lån borde beviljas i större utsträckning än hittills för att på ett ändamålsenligt sätt främja sysselsättningen och industrialiseringen, har utskottet om-

sorgsfullt prövat möjligheterna att höja anslaget. Utskottet anser den omständigheten, att någon industri, motsvarande de statsstödda industrierna i riket, icke finnes i landskapet, berättiga till ett överskridande av proportionen till rikets anslag för hem- och småindustrin. Utskottet föreslår, att anslaget under detta moment höjes med 55.000 mk till 180.000 mk.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga landskapsstyrelsens förslag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1963 med nedanstående ändringar samt bemyndiga landskapsstyrelsen att för budgetens förverkligande upptaga erforderliga lån.

	Landskapsstyrelsens förslag.	Finansutskottets förslag.
I N K O M S T E R.		
5 Avdelningen.		
I. Finansieringsinkomster.		
1. Statsanslag för skattefinansiell utjämning:		
a) Förskott för år 1963	12.386.211	12.529.507
Summa I kap.	12.387.731	12.531.027
Summa 5 Avdelningen	12.387.731	12.531.027
Summa inkomster mk	14.418.684	14.561.980
U T G I F T E R.		
2 Huvudtiteln. Landskapsstyrelsen.		
I. Centralförvaltningskostnader.		
1. Avlöningar:		
1 arkeolog, grundlön (B 1)	14.100	23.028

ålderstillägg (förslagsanslag)	30.000	24.000
dyrortstillägg	6.500	6.100
	360.988	363.516

Summa I kap. 522.688 525.216

Summa 2 Huvudtiteln 522.688 525.216

3 Huvudtiteln. Polisvården.

I. Polisinrättningen i Mariehamn.

1. Avlöningar:

7 yngre poliskonstaplar	43.584	38.136
	205.896	200.448

Summa I kap. 232.778 227.330

Summa 3 Huvudtiteln 410.972 405.524

4 Huvudtiteln. Hälso- och sjukvården.

II. Ålands centralsjukhus.

1. Avlöningar:

2 bitr. avdelningssköterskor, grundlön å 5.448 (A 12)	10.936	10.896
	1.053.288	1.053.244

Summa II kap. 1.535.108 1.535.064

VI. Särskilda anslag.

14. Bidrag till Kumlinge apotek	2.500	5.000

Summa VI kap. 514.250 516.750

Summa 4 Huvudtiteln 2.463.833 2.466.289

5 Huvudtiteln. Undervisnings- och bildningsväsendet.

X. Fornminnesvården.

Ålands Museum.

1. Avlöningar:		
1 kanslibiträde, arvode (A 12)	5.488	5.488

6 Huvudtiteln. Näringarnas främjande.

III. Den privata skogshushållningen.

10. Främjande av och tillsyn över den privata skogshushållningen	36.240	18.000

Summa III kap. 203.558 185.318

Summa 6 Huvudtiteln 926.838 908.598

7 Huvudtiteln. Kommunikationsväsendet.

II. Väghållningen.

1. Underhåll av landsvägar och bygdevägar:		
a) sommarunderhållet (förslagsanslag)	577.000	577.000
b) vinterunderhållet (förslagsanslag)	111.000	111.000
c) färjhållningen (förslagsanslag)	170.000	170.000
d) understödjande av bilfärjetrafik Vårdö-Gustafs	120.000	150.000
	978.000	1.008.000

Summa I kap. 1.117.000 1.147.000

Summa 7 Huvudtiteln 1.470.792 1.500.792

8 Huvudtiteln. Sociala uppgifter.

I. Särskilda anslag för sociala ändamål.

7. Understöd åt barnträdgårdar (förslagsanslag)	30.000	35.000
Summa I kap.	304.900	309.900
Summa 8 Huvudtiteln	339.400	344.400

9 Huvudtiteln. Diverse anslag.

I. Särskilda anslag.

Summa I kap.	911.400	908.400
Summa 9 Huvudtiteln	911.400	908.400

10 Huvudtiteln. Investeringsutgifter.

V. Kommunikationsväsendet.

1. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (reservationsanslag)	950.000	1.025.000
Summa V kap.	1.086.000	1.161.000
Summa 10 Huvudtiteln	1.586.620	1.661.620

11 Huvudtiteln. Understödslån.

I. Näringarnas främjande.

3. Lån för främjande av hem- och småindustrin till tryggande av sysselsättning (reservationsanslag)	125.000	180.000
Summa I kap.	1.130.000	1.185.000
Summa 11 Huvudtiteln	1.862.000	1.917.000
Summa utgifter mk	14.418.684	14.561.980

Mariehamn, den 7 december 1962.

På

finansutskottets vägnar:

Lennart Mattsson.

Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Lennart Mattsson, viceordföranden Evald Häggblom samt ledamöterna Eliasson, Gunnar Häggblom och Leanderssson.